

TRENING MEDYCZNY

Profilaktyka urazów w sporcie

mgr Mariola Baranowska

ERASMUS+ KA2 STRATEGIC PARTNERSHIPS 2020
Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices

PROGRAM PREZENTACJI

CZEŚĆ I - TEORIA

W tej części odpowiem na pytania :

Czym jest trening medyczny i jakie są jego założenia?

Komu i dlaczego jest potrzebny?

Skąd czerpiemy informacje, nad czym dana osoba powinna pracować?

CZEŚĆ II - PRAKTYKA

W tej części pokażę wybrane ćwiczenia wpisujące się w kanony treningu medycznego.

CZYM JEST TRENING MEDYCZNY?

- ▶ Jest terapią przyczynowo-skutkową, ukierunkowaną na najniższe ogniwa w ciele człowieka.
- ▶ Pozwala skupić się na przyczynie, a nie tylko na objawach kontuzji.
- ▶ Przywraca naturalną równowagę między mobilnością, a stabilnością ruchu.
- ▶ Jest profilaktyką i leczeniem urazów.
- ▶ Poprawia ustawienie segmentów ciała względem siebie, przywraca prawidłową biomechanikę stawów, balans mięśniowy, jakość ruchu w podstawowych wzorcach ruchowych.

ZAPOTRZEBOWANIE NA TRENING MEDYCZNY

- ▶ Kiedyś dzieci same dostarczały sobie odpowiednią dawkę ruchu, a więc trening nie był tak potrzebny, jak dzisiaj. Zabawy i aktywność ruchowa były samoistnym przygotowaniem do sportu.
- ▶ Nakładanie obciążeń na silny organizm nie kończyło się kontuzją.
- ▶ Teraz dzieci spędzają większość czasu w pozycji siedzącej. To bardzo negatywnie wpływa na ich rozwój fizyczny.
- ▶ Młodzież nie jest przygotowana do jakiegokolwiek ruchu, a co dopiero do uprawiania sportu wyczynowego.

PRAKTYKA W GABINECIE FIZJOTERAPEUTY

- ▶ W gabinecie spotkaliśmy się z czternastoletnim chłopcem, który skarżył się na ból łokcia. Kiedy dotknęliśmy przedramienia chcąc wykonać ruch wyprostu w stawie łokciowym, ręka „osunęła się” zgodnie z kierunkiem ruchu, który chcieliśmy nadać. Nie było mowy o jakimkolwiek oporze mięśniowym, przy niewielkim nacisku.
- ▶ Na taką wiotkość mięśni, „pracują” dzieci w wieku szkolnym, pozostając bez żadnej aktywności fizycznej.
- ▶ Skoro ból spowodowany unieruchomieniem pojawia się w wieku czternastu lat? Co będzie w wieku czterdziestu?

DŁUGOFALOWE ZMIANY SPOŁECZNE

- ▶ Coraz młodsze osoby skarżą się na ból pleców. Wady stóp i dyskopatie są problemami cywilizacyjnymi.
- ▶ Młode osoby przychodzą do gabinetu z problemami, które kiedyś były zarezerwowane tylko dla osób w wieku średnim.

DŁUGOFALOWE ZMIANY SPOŁECZNE

- ▶ Aktualnie dzieci i młodzież potrzebują dużo więcej ruchu i pracy treningowej, niż kilkanaście lat wcześniej.
- ▶ Przygotowanie motoryczne, które wykształca poprawę parametrów potrzebnych w danej dyscyplinie już nie wystarcza.
- ▶ Najpierw trzeba nauczyć dziecko używać mięśni, a dopiero potem mięśnie te wzmacniać.

TO CO WYSTARCZAŁO KIEDYŚ, DZISIAJ JUŻ NIE WYSTARCZA!

Potwierdzają to także wyniki badań naukowych.

- ▶ W latach 80-tych średni czas zwisu na drążku u dzieci w wieku szkolnym wynosił 20 sek. Dzisiaj trwa 8 sek!
- ▶ Wynik skoku w dal, wynosił średnio 159 cm, dziś wynosi 149 cm.
- ▶ Tylko 21% dziewcząt i 24% chłopców stosuje zalecaną przez WHO godzinną dawkę ruchu w ciągu dnia.

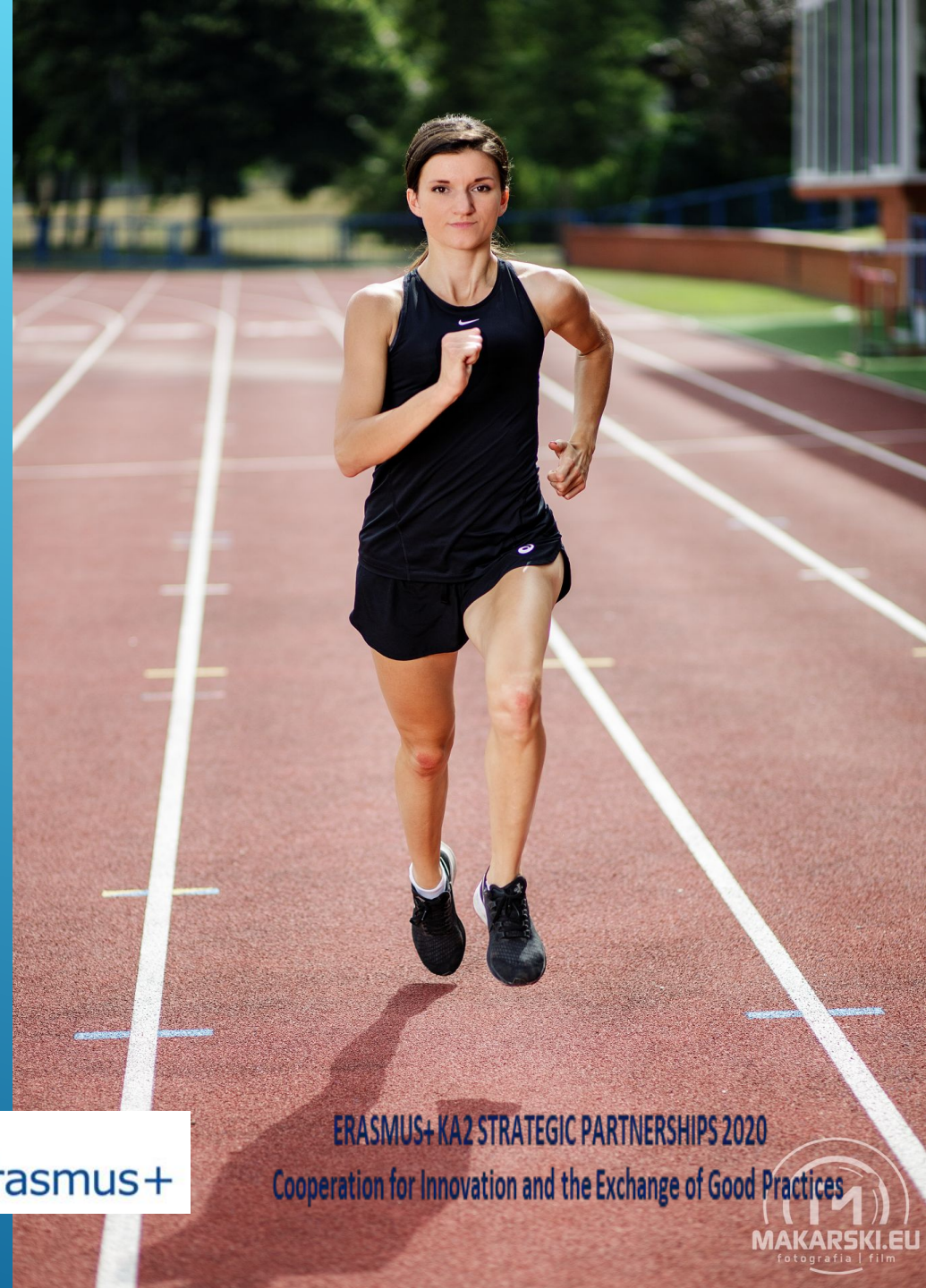

TRENING MEDYCZNY

Trening medyczny wychodzi naprzeciw potrzebom młodzieży, osób, które długotrwale przebywają w pozycji siedzącej oraz sportowców.

Jego zadaniem jest sprawić aby **właściwy mięsień poruszał właściwym stawem we właściwym czasie.**

Zaniedbanie jednego z tych elementów jest prostą drogą do kontuzji.

ERASMUS+ KA2 STRATEGIC PARTNERSHIPS 2020
Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices

ROLA TRENINGU MEDYCZNEGO

- ▶ Trening Medyczny (TM) przeciwdziała kompensacji, a więc przejęciu funkcji słabszego mięśnia, czy mniej mobilnego stawu przez silniejsze mięśnie, lub stabilny staw.
- ▶ TM wykorzystuje zjawisko mechanotransdukcji, czyli ruch – bodziec biologiczny stymuluje układ krwionośny, immunologiczny oraz produkcję kolagenu.

ETIOLOGIA URAZÓW

- ▶ Organizm niezmiennie ulega przebudowie. To jednak bardzo powolny proces. Całkowita wymiana kolagenu trwa około 3 lat. Tyle też trwa „zużywanie się” organizmu spowodowane treningiem, aplikowanym na nieprzygotowane ciało. Po roku lub dwóch czujemy objawy zaniedbań nawarstwiających się przez źle wykonywany powtarzalny ruch.
- ▶ Adekwatnie, im więcej odpowiedniego ruchu, tym więcej kolagenu produkuje organizm. Dlatego właśnie dzieci uprawiające więcej, niż jedną dyscyplinę sportu, w późniejszym specjalistycznym treningu są mniej narażone na urazy.

NA CO WARTO ZWRÓCIĆ UWAGĘ W PROFILAKTYCE URAZÓW?

- ▶ Na przykład w diecie należy unikać czynników prozapalnych – takich jak cukier.
- ▶ Ściągna nie lubią zmian obciążeń, a więc aktywny sportowiec w dzień wolny powinien wykorzystywać wzorzec ruchu charakterystyczny dla uprawianego sportu.
- ▶ Warto wykonać odpowiednie testy funkcjonalne i na ich podstawie zrewidować z czym może być problem za jakiś czas. Jakie mięśnie są przeciążane, a jakie nie funkcjonują wtedy, gdy powinny.

W JAKI SPOSÓB TRENING MEDYCZNY WPŁYWA NA PROFILAKTYKĘ URAZÓW?

- ▶ TM zawiera ćwiczenia we wzorcach ruchowych danej dyscypliny.
- ▶ Obejmuje trening siłowy, który według badań w 1/3 zmniejsza ryzyko urazów.
- ▶ Pozwala przeskanować całe ciało i odpowiedzieć na pytanie – co zrobić, aby organizm funkcjonował jeszcze sprawniej.

ROLA FIZJOTERAPEUTY W MOMENCIE URAZU

- ▶ W przypadku urazu, fizjoterapeuta pracujący treningiem medycznym, nie skupia się tylko na redukcji bólu – objawów, ale zajmuje się przede wszystkim znalezieniem przyczyny dolegliwości.
- ▶ Przykładem jest skręcenie stawu skokowego. Sama terapia - jeśli nie mamy do czynienia ze złamaniem może trwać trzy dni, ale praca nad stabilnością, mobilnością oraz propriocepcją stawu skokowego, jest procesem długotrwałym, który ma na celu zapobieganie skręceniom nawykowym.

KONCEPCJA JOINT BY JOINT MICHAELA BOYLE'A

Staw	Przeważająca potrzeba
skokowy	mobilność
kolanowy	stabilność
biodrowy	mobilność
odcinek lędźwiowy	stabilność
odcinek piersiowy	mobilność
łopatka	stabilność
ramienny	mobilność

- ▶ Bardzo ważna jest właściwa korelacja między zakresem ruchu w stawie, a siłą mięśni, które go otaczają. Istnieje umowny podział na stawy, które bardziej potrzebują stabilności i te, które potrzebują mobilności.

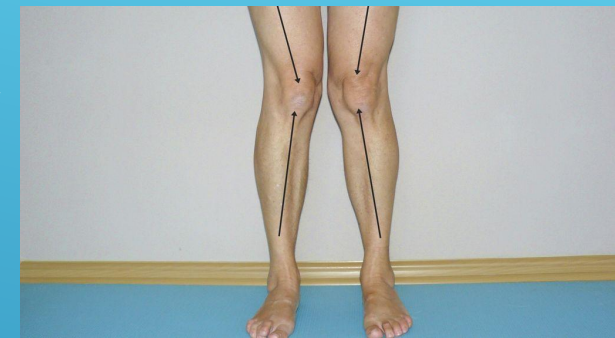
ZALEŻNOŚĆ STAW SKOKOWY – STAW KOLANOWY

- ▶ Przykładem może być ograniczony wyprost w stawie skokowym, z którym często mamy do czynienia po nieodpowiednio zrehabilitowanym skręceniu stawu skokowego.
- ▶ Ograniczenie wyprostu w stawie skokowym skutkuje nadmiernym zgięciem kolana w momencie lądowania i wybicia. Nie mogąc w pełni korzystać ze zgięcia grzbietowego w stawie skokowym, obniżamy sylwetkę przez większe zgięcie kolana, co powoduje przeciążanie przedziału przedniego kolana, np. więzadła rzepki

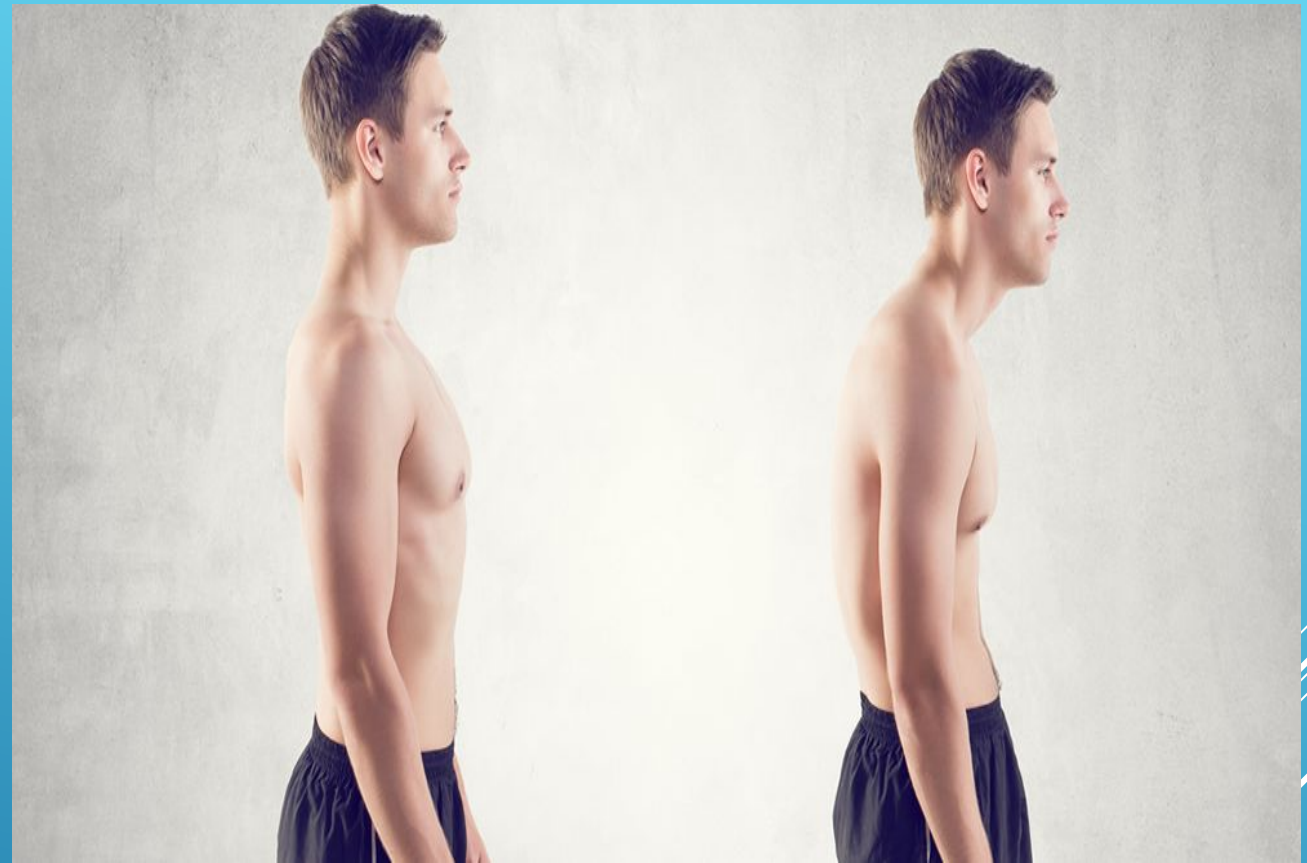

BIODRO-KOLANO-ODCINEK ŁĘDŹWIOWY

- ▶ Jeżeli biodro jest mało mobilne, odcinek lędźwiowy musi to równoważyć kompensując braki. Wyprost i zgięcie zamiast w stawie biodrowym odbywa się w odcinku lędźwiowym, co skutkuje bólem pleców.
- ▶ Natomiast brak stabilności, obudowania stawu biodrowego skutkuje przywiedzeniem i koślawieniem kolana.

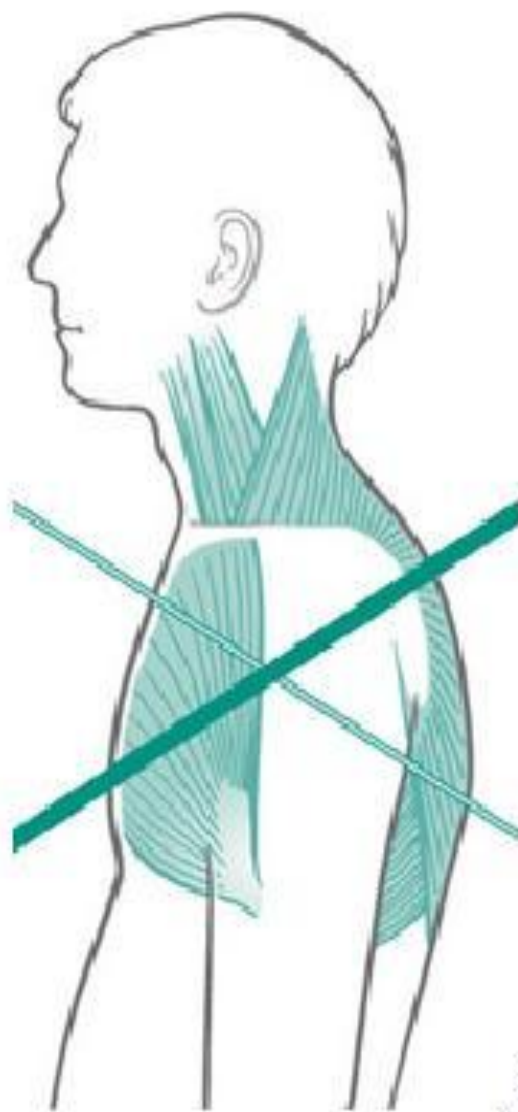

- ▶ Zbyt mała mobilność w odcinku piersiowym powoduje usztywnienie w pozycji zgięciowej. Barki i głowa przesuwają się do przodu.
- ▶ Skutkiem jest ból w odcinku lędźwiowym, szyi oraz w barkach.

ODCINEK PIERSIOWY KRĘGOSŁUPA - ODCINEK SZYJNY KRĘGOSŁUPA

Mięśnie Osłabione:
Zginacze Szyjne

Mięśnie Napięte:
g. część m Czworobocznego
Dźwigacz Łopatki, m Podpotyliczne

Mięśnie Napięte :
Piersiowy Większy i mniejszy

Mięśnie Osłabione:
dolna i środkowa część Czworobocznego
m Równoległoboczne

WZAJEMNIE ODDZIAŁYWANIE STAWÓW

- ▶ Zawsze szukamy przyczyny urazu w stawach powyżej i poniżej miejsca objawów.
- ▶ Gdy powstaje uraz mięśniowy – szukamy słabego synergisty.
- ▶ Dwugłowy – ograniczona aktywacja mięśni pośladkowych. Możliwe problemy z dyskopatią kręgosłupa lędźwiowego
- ▶ Kolano – ograniczona mobilność stawu skokowego i obniżone napięcie pośladków.

ZASADY TRENINGU MEDYCZNEGO

- ▶ Jakość i korekcja ruchu.
- ▶ Transfer siły z kończyn dolnych przez tułów na kończyny górne.
- ▶ Optymalne wykorzystanie łańcucha kinematycznego czyli wykorzystanie dużych, silnych mięśni do generowania mocy, aktywacje biodra do ruchu, stabilny kręgosłup lędźwiowy, luźne kończyny górne.

BALANS MIĘŚNIOWY

Korelacja między siłą, elastycznością, a aktywnością mięśni. Wykrycie i przeciwdziałanie asymetrii.

- ▶ Relacja przód – tył.
- ▶ Relacja bok – przyśrodek.
- ▶ Relacja mięśni głębokich - powierzchniowych.

BALANS MIĘŚNIOWY

- ▶ Gdy mięśnie kulszowo - goleniowe są za słabe w stosunku do czworogłowych, ciało nie pracuje optymalnie. Chcemy szybko kopnąć piłkę, ale ciało nie pozwala czworogłowemu wykorzystać całej swojej mocy, bo skończyłoby się to uszkodzeniem kulszowo-goleniowej grupy mięśni.
- ▶ Po zwiększeniu siły grupy kulszowo-goleniowej, zawodnik nagle potrafi kopnąć piłkę 10 razy szybciej.

ASYMETRIA

- ▶ Więcej ćwiczeń wykonujemy na stronę nie dominującą.
- ▶ Asymetryczne ćwiczenia aktywujące, wzmacniające, rozciągające tułów.
- ▶ Ruchy i pozycje ciała przeciwne do dominujących w danej dyscyplinie sportowej lub w codziennych aktywnościach.

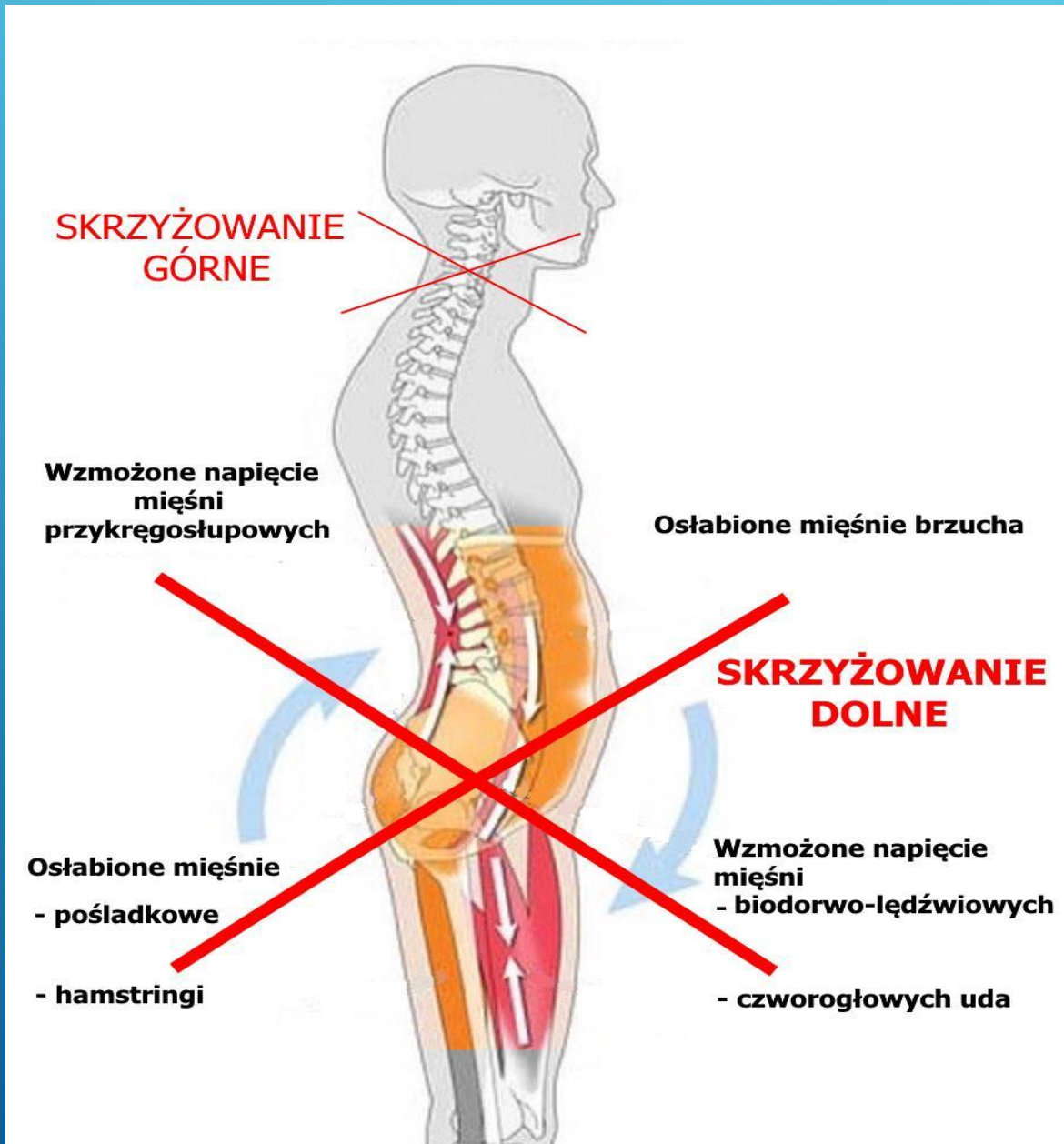

- ▶ Ćwiczenia oddechowe torem brzuszny.
- ▶ Mobilizacja bioder i poprawa ruchomości odcinka piersiowego kręgosłupa.
- ▶ Wzmocnienie pośladków, pleców i brzucha.
- ▶ Stabilizacja mięśni głębokich.

WYTYCZNE DO TRENINGU TUŁOWIA – PROFILAKTYKA BÓLÓW PLECÓW

ERASMUS+ KA2 STRATEGIC PARTNERSHIPS 2020
Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices

ZESPOŁY POSTURALNE

Warto je poznać, aby wiedzieć z jakim zawodnikiem czy podopiecznym mamy do czynienia i jak z nim postępować.

METODY RELAKSACJI MIĘŚNI

- ▶ Najpierw rozluźniamy to, co jest napięte, a dopiero potem wzmacniamy partie osłabione.
- ▶ Rozluźniamy poprzez rolowanie, rozciąganie, PIR, terapie powięziowe lub terapię punktów spustowych.

ĆWICZENIA SENSOMOTORYCZNE

- ▶ W tym rodzaju ćwiczeń należy zachować umiar i dopasować je do specyfiki sportu. Jeśli mamy do czynienia z niedawno skręconym stawem skokowym należy wdrażać elementy na niestabilnym podłożu.
- ▶ Jednak kiedy zawodnik biega po boisku, wykonuje dużo nagłych zwrotów, zasadniejsze są ćwiczenia na dużych prędkościach, ale stabilnym podłożu (np. przeskok)
- ▶ Pamiętajmy o funkcjonalności każdego ćwiczenia.

PRAWIDŁOWA ROZGRZEWKA

- ▶ Rolowanie zlikwiduje zniekształcenia powięzi. Tkanka mięśniowa pełna zrostów nie pracuje optymalnie nawet po rozgrzaniu.
- ▶ Kolejnym punktem jest rozciąganie. Trwalsze efekty przynosi rozciąganie przed treningiem. Rozciąganie po treningu przywraca właściwą elastyczność mięśniom, ale my chcemy pójść o krok dalej.
- ▶ Ćwiczenia mobilności stawów oraz ćwiczenia aktywujące mięśnie .
- ▶ Dopiero teraz wprowadzamy ćwiczenia o większej intensywności i dynamice. Najpierw giętkość, potem ruch.

TESTY FUNKCJONALNE

- ▶ Wykrycie dysfunkcji i kompensacji we wzorcach ruchowych.
- ▶ Ocena symetrii w zakresie ruchu, napięciu taśm mięśniowych.

TESTY FUNKCJONALNE- PRZYSIAD RWANIOWY

- ▶ Nie rotujemy kolan do wewnątrz.
- ▶ Nie kierujemy stóp za bardzo na zewnątrz .
- ▶ Gdy kość łódkowata dotyka podłogi mamy do czynienia z koślawością stępu wymagającą interwencji.
- ▶ W idealnym przysiadzie biodra niżej niż kolana.
- ▶ Gdy pierwszy ugina się prawy łokieć - prawy mięsień najszerzy grzbietu jest przykurczony

TESTY FUNKCJONALNE - PRZYSIAD W WYKROKU

- ▶ Ocena linii stopa - kolano – biodro.
- ▶ Sprawdzamy czy kolano nie idzie za bardzo do przodu.
- ▶ Stopa skierowana na wprost.
- ▶ Neutralny odcinek lędźwiowy.
- ▶ Opadanie miednicy, koślawość kolana - niewydolność pośladka.

TESTY FUNKCJONALNE - SIĘGANIE NOGĄ W TYŁ, W STANIU NA JEDNEJ NODZE

- ▶ Sięgamy w tył przez wyprost w biodrze, a nie w odcinku lędźwiowym. Wyprost w odcinku lędźwiowym świadczy o słabej mobilności stawu biodrowego.

TEST JEDNONÓŻ Z PODCIĄgniĘCIEM KOLANA DO GÓRY

- ▶ Sprawdzamy czy kolano nogi podporowej, nie idzie w koślawość.
- ▶ Zgięcie kolana powinno wynosić minimum 90 stopni. W innym przypadku mięsień biodrowo lędźwiowy jest niewydolny lub pośladki usztywnione. Ocena równowagi

MOBILNOŚĆ STAWU SKOKOWEGO

- ▶ Przedstawione ćwiczenie jest testem mobilności stawu skokowego.

TESTY FUNKCJONALNE - PLANK

- ▶ Test kontroli ustawienia kręgosłupa
- ▶ Oceniamy czy brzuch jest aktywny, czy podpór jest aktywny – czy odcinek lędźwiowy nie zapada się w dół.
- ▶ Czy pośladki są napięte i czy zawodnik potrafi je napiąć.
- ▶ Neutralna pozycja głowy, retrakcja – krótka broda, szyja krótka z przodu długa z tyłu (dociśnięcie języka do górnego podniebienia)

TESTY FUNKCJONALNE – MOBILNOŚĆ OBRĘCZY BARKOWEJ

- ▶ Odległość między pięściami nie powinna być większa niż długość ręki.

TESTY FUNKCJONALNE – ANIOŁEK

- ▶ Pozwala określić dominacje mm czworobocznych. Świadczy o tym uniesienie ramion przy próbie ślizgu.
- ▶ Aktywacja d. m czworobocznego, równoległobocznego i rotatorów zewnętrznych.
- ▶ Rozciąganie mięśni piersiowych.
- ▶ Redukcja obciążenia g. cz. mięśni czworobocznych.

ERASMUS+ KA2 STRATEGIC PARTNERSHIPS 2020
Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices

- ▶ Ćwiczenie we wzorcach biegu. Idealnie wpisuje się w trening medyczny. Stabilizuje to co powinno być stabilne oraz mobilizuje to co powinno się ruszać.

ĆWICZENIE ŁĄCZĄCE W SOBIE STABILIZACJE I MOBILIZACJE

- ▶ Stopa do przodu – kręgosłup lędźwiowy zaryglowany w zgięciu.
- ▶ Podniesienie ręki w górę otwiera KP i rotuje odcinek piersiowy.
- ▶ Rozciąganie całej tylnej taśmy i mobilizacja nerwu kulszowego.
- ▶ Wykrok przy zachowaniu pozycji neutralnej kręgosłupa, linii miednica-łopatka – głowa
- ▶ Rozciąganie całej przedniej taśmy.

- ▶ Budujemy stabilną/ neutralną pozycję kręgosłupa, przy pracy kończyn.
- ▶ Aktywacja przedniej taśmy.
- ▶ Głęboka stabilizacja tułowia.

REDMI NOTE 9 PRO
AI QUAD CAMERA

ERASMUS+ KA2 STRATEGIC PARTNERSHIPS 2020
Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices

MARTWY CIĄG JEDNONÓŻ

- ▶ Ściągnięte łopatki, proste plecy.
- ▶ Kolano nogi podporowej - zgięte.
- ▶ W celu zahamowania ruchów rotacyjnych można trzymać ciężar po stronie nogi podporowej.
- ▶ Ciężar powinien stanowić 10 % masy ciała, ale nie od razu. Najpierw technika - potem dokładanie obciążeń.
- ▶ Ćwiczenie stabilizacji, kontroli nad kolanem, siły oraz kontroli nerwowo mięśniowej pośladka ze względu na wymaganą kontrolę ruchu w 3 płaszczyznach.
- ▶ Stabilność łopatki i odcinka lędźwiowego.

- ▶ Angażuję całą tylną taśmę.
- ▶ Stabilny odcinek lędźwiowy (na drugi dzień opóźniona bolesność grupy kulszowej i pośladków)
- ▶ Wymaga odpowiedniej elastyczności tylnej taśmy.
- ▶ Powoduje wzrost siły globalnej, szczególnie obręczy barkowej.
- ▶ Wymaga i uczy kontroli motorycznej kompleksu biodrowo-miedniczo-lędźwiowego.

MARTWY CIĄG

ERASMUS+ KA2 STRATEGIC PARTNERSHIPS 2020
Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices

- ▶ Całe ciało pracuje. Mięśnie głębokie i powierzchowne.
- ▶ Aktywacja płaszczyzny czołowej.

CHÓD W PODPORZE NA RĘKACH I STOPACH

ERASMUS+ KA2 STRATEGIC PARTNERSHIPS 2020
Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices

- ▶ Kciuki zwrócone do góry ręce blisko USZU.
- ▶ Mięśnie grzbietu i pośladków napięte.
- ▶ Stopy w zgięciu podszwowym.

POZYCJA ARCH

- ▶ Ramiona przyciśnięte do uszu.
- ▶ Łopatki oderwane od podłoża.
- ▶ Odcinek lędźwiowy dociśnięty do podłoża.
- ▶ Wyzwanie dla mięśni brzucha.
- ▶ Napięte pośladki.
- ▶ Dokładamy opór ręką, utrudniając pozycje.

POZYCJA HOLLOW

- ▶ Aktywacja m. zębatego przedniego
- ▶ Ćwiczenie dużych partii mięśniowych

PLANK Z RUCHEM

Erasmus+

ERASMUS+ KA2 STRATEGIC PARTNERSHIPS 2020

Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices

- ▶ Precel jest ciekawym ćwiczeniem łączącym w sobie wiele elementów.
- ▶ Rozciąga całe łańcuchy pracujące w częstych wzorcach ruchowych.
- ▶ Rozciąga m piersiowy mniejszy, mm brzucha, czworogłowe uda, zginacze biodra .

PRECEL

ERASMUS+ KA2 STRATEGIC PARTNERSHIPS 2020
Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices

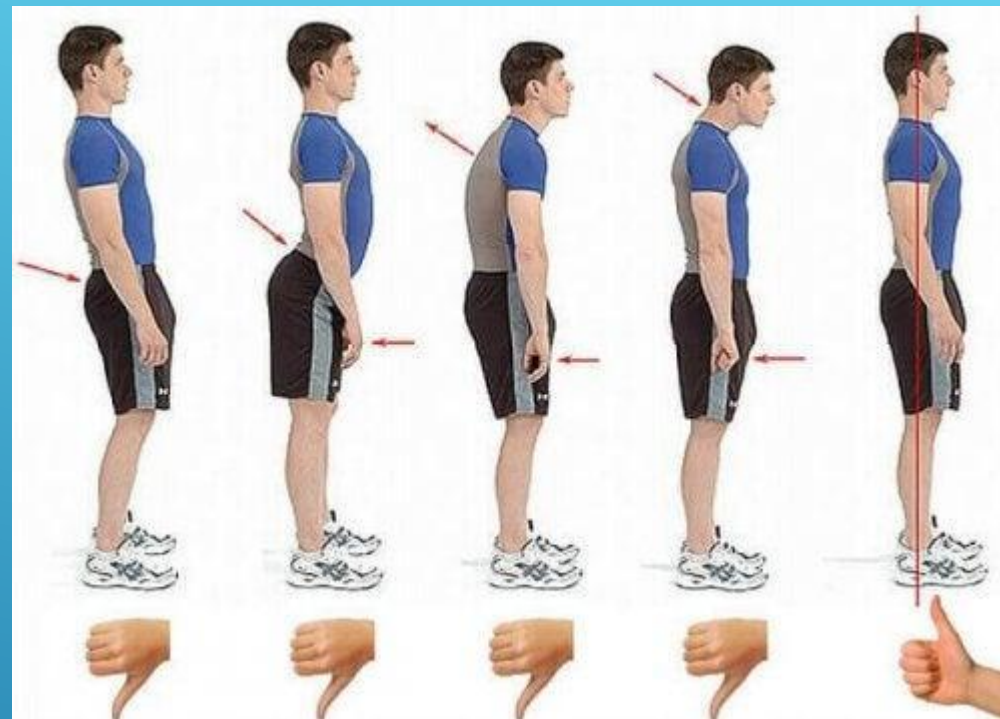
- ▶ Ćwiczenia stabilizacji zwrotnej mogą być wykonywane gdy mamy do czynienia z niestabilnością w stawach. Na przykład w stawie barkowym.
- ▶ Pozycja stojąca kąt prosty, ramię w odwiedzeniu i rotacji zewnętrznej.
- ▶ Przykładamy ręką opór z każdej strony. Pacjent utrzymuje pozycję.

STABILIZACJA ZWROTNA

- ▶ Warto wyrobić właściwe nawyki ruchowe pomiędzy jednostkami treningowymi.
- ▶ Właściwe ustawienie stóp w spoczynku i staniu jest najważniejszym czynnikiem profilaktyki wad postawy. Stopy powinny być skierowane na wprost, obie w tym samym kierunku.
- ▶ Ciężar ciała powinien być rozłożony po równo, na obie nogi.

PRAWIDŁOWA POSTAWA

DZIĘKUJE ZA UWAGĘ 😊
KONIEC

ERASMUS+ KA2 STRATEGIC PARTNERSHIPS 2020
Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices